

Et langt liv med tæpper

Tekst og fotos: JAN ANDERSEN

Tæpperne har været hans liv i mere end 60 år.

Erling Wiinstedt, 94, er æresmedlem af Selskabet for Orientalisk Tæppekunst og han driver trods sine høje alder stadig sin tæppeforretning "Wiinstedt Orientaliske Tæpper" på Strandboulevarden, Østerbro i København.

"Jeg bliver ved, så længe jeg kan. Kræfterne er blevet mindre, men det går da stadig udmærket med at sidde og restaurere tæpper," siger Erling Wiinstedt, mens han knytter ny luv i en antik Youmut Chuval i sin hyggelige "hule" i forretningen, hvor han reparerer tæpperne.

"Fra en tæppemands "værktøjskasse". Reparation af gamle tæpper kræver godt gammeldags værktøj".

På væggen hænger en reol med garner i alle farver og det gamle patinerede værktøj ligger klar i en stor bunke, hvor nok kun den gamle håndværker kan finde den rigtige krog eller saks.

”Et stort udvalg af garner i god uld er nødvendig, når den rigtige farve til reparationen skal findes.”

Erling Wiinstedt er kendt blandt tæppe-folket som ”manden der ved alt om tæpper”. Men selv siger han: ”Man bliver aldrig udlært. Jeg får stadig ting ind, hvor jeg kan blive i tvivl om, hvad det er.”

I 1931 kom han i lære hos tæppeforretningen ”Brodde og Vilhelmsen” og efter nogle år som soldat kom han i 1937 til auktionsfirmaet Herholdt Jensen, som han var med til at bygge op. I 1943 startede han for sig selv. Først drev han sin forretning fra privaten, hvor han via avisannoncer købte tæpper, men også porcelæn, antikviteter og malerier.

”Det var hårdt arbejde, men en spændende tid. Når jeg fik fat i et godt tæppe blev det vasket og ofte solgt til Magasins tæppeafdeling. Jeg købte også guld op, som jeg solgte til en guldsmed og tjente én krone pr. gram,” fortæller Erling Wiinstedt.

Undervejs lærte han også selv at reparere tæpper: "Jeg fik det gjort hos en reparatør, men tænkte, at det kunne jeg gøre lige så godt selv. Det er meget vigtigt, at man kan restaurere for på den måde lærer man rigtigt tæpperne og knytteteknikken at kende. Det er såmænd ikke så svært. Men man skal have farvesans og være lidt af en kunstner og så er det virkelig et tålmodighedsarbejde," siger Erling Wiinstedt.

"En antik Youmut Chuval er på værksted hos Erling Wiinstedt."

I 1947 gik han i kompagniskab med en velhaver, som også interesserede sig for tæpper og som havde "gode forbindelser" blandt rige københavnere: "Han finansierede en del af tæpperne, som jeg købte op og satte i stand. Det var lærerige år," husker Erling Wiinstedt. Men så fik han igen forretning alene, først i Holbergsgade og i 1982 åbnede han den kendte tæppeforretning på Strandboulevarden, hvor der dengang lå en vinhandel.

Erling Wiinstedt har fundet mange af sine unikke tæpper hos tæppehandlere i Tyrkiet eller i Hamburg, der er centrum for import af orientalske tæpper. Han har også købt på auktioner, af private og på rejser. Med erfaringen lærer man at spotte og håndplukke de gode varer.

"Tæpper er kunst i høj klasse. Det er folkekunst, som er udviklet gennem årtusinder," siger Erling Wiinstedt, som ærgrer sig over, at tæppeproduktionen er blevet stærkt forringet især de seneste 20 år: "I dag har de fleste tæppeforretninger nye standardvarer, som slet ikke har den kvalitet som de gamle tæpper har. Ulden og farverne er dårlige og de er stereotype i udtrykket og uden charme. Herhjemme er der kun få tæppeforretninger som har specialiseret sig i gamle og antikke tæpper. I lande som Sverige, Tyskland, England og Italien er interessen for gamle tæpper meget større. Danskerne har ikke lært at betragte orientalske tæpper som kunst. Tænk på at et tæppe kunne sidde på væven i årevis, mens man arbejdede på det, når man havde tid. Tæpperne blev præget af de mennesker, der knyttede dem i deres private hjem eller på nomaderejsen. I dag er mennesket bag tæppet væk, når man ser et nyt tæppe."

"Desværre er det også meget nemt at snyde folk i denne branche og derfor er det alt for få mennesker, som interesserer sig for de gode og gamle tæpper. I 60'erne og 70'erne blev der solgt mange tæpper i Danmark, hvor folk blev bildt alt muligt salgs-gas ind. Det har ødelagt respekten for tæpperne," siger Erling Wiinstedt.

"Tidligere blev der næsten altid brugt gode materialer. Nomaderne f.eks. brugte tæpperne som betaling i byttemandler. Der var standardpriser på gode tæpper ligesom på guld," fortæller han.

Erling Wiinstedt siger, at der dog også produceres nye tæpper af god kvalitet i dag: "Men så koster de også. Der har altid været lavet gode og dårlige tæpper. I mellemkrigsårene og op i 1960'erne blev der lavet mange gode tæpper, så der er stadig fine ting at finde på markedet, men det kræver at man ved noget om emnet. Det er faktisk meget sværere at bedømme tæpper end folk tror."

Gamle og antikke tæpper kan faktisk passe perfekt ind i moderne boligindretning. Men det er svært at få især yngre mennesker til at tænke i de baner og derfor er efterspørgslen i Danmark på gode tæpper for lille, mener Erling Wiinstedt. Derfor er Danmark et af de billigste lande at købe gamle og antikke tæpper.

Materialerne som bruges til nye tæpper i dag er ofte af for dårlig kvalitet: "I gamle dage brugte man ordentlige materialer, en god fed håndspundet uld. Ulden betyder alt, en god uld giver også gode farver, en dårlig tør uld giver "døde" farver," siger Erling Wiinstedt.

"I dag bruges der som regel maskinspundet uld. Man er nødt til at affedte ulden, hvis den skal spindes på maskine og så "dør" ulden," siger den erfarne tæppemand.

"Et tæppe skal være en kilde til daglig glæde. Et stykke kunst man ser på i sit hjem. Man skal ikke købe et tæppe som investering," siger Erling Wiinstedt.

"Gamle kaukasiske tæpper er Erling Wiinstedts favoritter. Her står han med to flotte kazak-tæpper."

Hans egne favoritter er de kaukasiske tæpper, som i dag er blandt de mest efterspurgte og dyreste af de gamle og antikke tæpper. "Det er farverne og mønstrene, som tiltaler mig. De er rustikke med fine farver og så ligger der en god fantasi til grund for mønstrenes opbygning. Men smag er forskellig og kunsten er at finde de typer af tæpper, som taler til én," siger Erling Wiinstedt.

Han synes, at marokkanske tæpper er lidt oversete i branchen: "Der findes mange fine ting fra Marokko, som er lige så godt knyttede som de persiske. De er meget rige i mønstrene."

”94-årige Erling Wiinstedt i sit hyggelige kontor i forretningen omgivet af antikke tæpper.”

Erling Wiinstedts kærlighed til tæpper er gået i arv til børnene. Hans datter restaurerer tæpper som sin far, hans søn har egen tæppeforretning i Hellerup og hans barnebarn hjælper flittigt til i forretningen på Østerbro, hvor han suger til sig af bedstefaderens enorme viden om branchen.